

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Politik Konjonktür Dalgalanmaları: Kırılğan Beşli Analizi*

Enes EYİĞÜN, Yüksek Lisans Öğrencisi, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak, e-posta: enesiyigun@hotmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1751-663>

Doç. Dr. Mehmet CURAL, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Zonguldak, e-posta: mcural@beun.edu.tr

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8759-1904>

Öz

Politik Konjonktür Dalgalanmaları Teorisi, seçim dönemi iktisadi aktörlerin faydalarını maksimize etme çabalarının ekonomi üzerindeki etkilerini araştırmaktadır. Bu bağlamda çalışmada, geleneksel fırsatçı model çerçevesinde, 1991-2019 yılları arası Kırılğan Beşli ülkelerde gerçekleşen beş dönemlik genel seçimler incelenmiştir. Çalışmanın amacı, Kırılğan Beşli ülkelerde yapılan genel seçimlerde seçim çevrimi varlığının test edilmesidir. Test sonucu elde edilen çıkarımlar perspektifinde, bu ülkelerdeki kırılğanlığın politik dalgalanmaların etkisi altında olup olmadığı, bu çalışmanın farkını oluşturacaktır. Genel seçimlerde ele alınan makroekonomik değişkenler; enflasyon oranı, işsizlik oranı, geniş para arzı büyümesi, ekonomik büyüme oranı ve kamu giderlerindeki değişimden oluşmaktadır. Çalışma bulguları, Kırılğan Beşli ülkelerde seçim çevriminin ortaya çıkmadığını göstermektedir.

*Bu çalışma, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Anabilim Dalı "Politik Konjonktür Dalgalanmaları ve Geleneksel Fırsatçı Model: Kırılğan Beşli Ülkelerine Uygulanması" başlıklı yayınlanmamış yüksek lisans tezinden türetilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Politik Konjonktür Dalgalanmaları, Geleneksel Fırsatçı Model, Kırılğan Beşli.

Makale Gönderme Tarihi: 09.02.2022

Makale Kabul Tarihi: 01.05.2022

Önerilen Atıf:

Eyigün, E. ve Cural, M. (2022). Politik Konjonktür Dalgalanmaları: Kırılğan Beşli Analizi, *Sosyal, Beşerî ve İdari Bilimler Dergisi*, 5(5): 632-647.

**Journal of Social, Humanities and
Administrative Sciences**

2022, 5(5): 632-647. DOI:[10.26677/TR1010.2022.981](https://doi.org/10.26677/TR1010.2022.981)
ISSN: 2667-422X Dergi web sayfası: www.sobibder.org

RESEARCH PAPER

Political Business Cycles: Analysis of The Fragile Five

Enes EYİGÜN, MSc. Student, Zonguldak Bülent Ecevit University, Social Sciences Institute, Zonguldak, e-mail: enesiyigun@hotmail.com
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1751-663>

Associate Prof. Dr. Mehmet CURAL, Zonguldak Bülent Ecevit University, Faculty of Economics and Administrative Sciences, Zonguldak, e-mail: mcural@beun.edu.tr
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8759-1904>

Abstract

The Political Business Cycles Theory explores the effects of the efforts of economic actors to maximize their benefits on the economy. In this study, within the framework of the traditional opportunistic model, the five-term general elections held in the fragile five countries between 1991 and 2019 will be analyzed. The aim of the study is to test the existence of the election cycle in the general elections to be held in the fragile five countries. Whether the fragility in these countries is the effect of political fluctuations in the perspective of the inferences obtained from the test will make the difference of this study. Macroeconomic variables to be addressed in general elections; It consists of inflation rate, unemployment rate, large money growth, economic growth rate and increase in public expenditures. The results obtained in this period; shows that the election cycle did not occur.

Keywords: Political Business Cycles, Traditional Opportunistic Model, Fragile Five.

Received: 09.02.2022

Accepted: 01.05.2022

Suggested Citation:

Eyigün, E. and Cural, M. (2022). Political Business Cycles: Analysis of The Fragile Five, *Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences*, 5(5): 632-647.

GİRİŞ

Geleneksel Fırsatçı Model, 1975 yılında Downs tarafından altyapısı oluşturulmuş, iktisatçı William Dawbney Nordhaus tarafından formülize edilmiştir. Fırsatçı Politik Konjonktürel Dalgalanmalar, seçimleri yeniden kazanmak isteğinde olan hükümetlerin amaçlarına ulaşabilmek amacıyla mevcut ekonomiyi manipüle etmeleri sonucunda meydana gelen devresel dalgalanmalardır. Bu modeldeki temel görüş, iktisadi politikaların siyasal iktidarlar tarafından yeniden seçilebilmek maksadıyla manipüle edildiği iddiasıdır. Geleneksel fırsatçı modele göre iktidarlar, seçim zamanları ekonomiyi genişletici politikalar uygulayarak kısa dönemde refah ortamı sağlarlar. Kısa dönem geçerliliği olan Philips Eğrisi mantığından hareketle, kısa dönemde enflasyon riskine rağmen işsizliği azaltarak, seçmenlerin kararları etkilenmeye çalışılmaktadır. Ancak, seçim sonrası yine daraltıcı politikaların uygulanması konjonktürel dalgalara yol açmaktadır.

Kırılğan Beşli kavramı, ABD Merkez Bankası'nın 22 Mayıs 2013'te tahvil alımlarını azaltacağına ve parasal sıkılaşmaya gideceğine ilişkin açıklamasından sonra sermaye hareketlerinin gelişmekte olan ülkelere gelişmiş ülkelere yöneleceği ve bu durumun ekonomik dalgalanmalar oluşturacağı düşüncesinden ortaya çıkmıştır. Kırılğan Beşli, 2013 yılı Ağustos ayında Morgan Stanley tarafından yayınlanan raporda, parası en çok değer kaybedecek gelişmekte olan ülkelere oluşan bir gruptandır. Brezilya, Endonezya, Hindistan, Güney Afrika ve Türkiye bu grupta yer almaktadır. Bu ülkelerin kırılğan yapı içinde değerlendirilmesinin nedenleri olarak yüksek cari işlemleri açık, yüksek enflasyon oranları ve büyüme performansındaki düşüşler gösterilmektedir.

Çalışmanın amacı, Kırılğan Beşli ülkelerin kırılğanlıklarında politik dalgalanmaların rolünü tespit etmektir. Bu amaç doğrultusunda çalışmada, Kırılğan Beşli ülkelerde gerçekleşen genel seçimlerde Geleneksel Fırsatçı Modele göre politik konjonktür dalgalanmaları olup olmadığı test edilmektedir. Çalışmanın ilk bölümünde, politik konjonktür dalgalanmaları teorisi ve alt başlıkları ele alınmaktadır. İkinci bölümde, kırılğanlık kavramı ve Kırılğan Beşli ülkelere kısaca değinilmektedir. Üçüncü bölümde, literatür çalışmalarına değinilmekte, son bölümde ise Kırılğan Beşli ülkelerde, 1991-2019 yılları arasında gerçekleşen beş dönemlik genel seçimlerde, Geleneksel Fırsatçı Modele göre seçim çevrimlerinin varlığı test edilmektedir.

POLİTİK KONJONKTÜR TEORİLERİ

Konjonktür sözcüğünün, Türk Dil Kurumu (TDK)'na göre, cümledeki isim şeklinde kullanımı 'geçerli durum' veya 'Her türlü durum ve şartın ortaya çıkardığı sonuç' anlamına gelir. Fransızcadan dilimize devşirilen sözlüğün yazılış şekli ise 'conjoncture' şeklindedir. TDK'ye göre iktisadi açıdan konjonktür dalgalanmalarının İngilizce karşılığı 'Business Cycle' yani 'iş çevrimleri'dir. Konjonktür, bir süreç olup, ekonominin yanı sıra siyasal olguları da kapsamaktadır. İş çevrimi kavramı, ekonomide kesintisiz yenilenen döngülere denir. Türkiye'de iş çevrimleri kavramı, konjonktür dalgalanmaya karşılık gelir (Parasız ve Bildirici, 2006: 8).

Politik Konjonktür Dalgalanmaları Teorileri, 1970'li yılların ikinci çeyreğinin başında ortaya çıkmıştır. İlk ortaya çıkan geleneksel modeller, adaptif beklentiler üzerine çıkmıştır. Geleneksel modeller, kendi içinde ikiye ayrılmaktadır. Bunlar, Nordhaus (1975) tarafından oluşturulan Fırsatçı Model ve Hibbs (1977) tarafından oluşturulan Partizan Modeldir (Tablo 1).

Tablo 1. Politik Konjonktür Dalgalanmaları Teorisi

	Fırsatçı Modeller	Partizan Modeller
Adaptif Beklentilere Dayalı Modeller (Geleneksel Modeller)	Nordhaus (1975)	Hibbs (1977)
	Lindbeck (1976)	
	MacRae (1977)	
Rasyonel Beklentilere Dayalı Modeller (Modern Modeller)	Cukierman ve Meltzer (1986)	Alesina (1987)
	Rogoff ve Sibert (1988)	
	Rogoff (1990)	
	Persson ve Tabellini (1990)	

Kaynak: Alesina, Roubini ve Cohen (1997:2).

1980'li yıllarının ikinci çeyreğinde ortaya çıkan modern yaklaşımlar ise rasyonel beklentiler üzerine kurulmuştur. Cukierman ve Meltzer (1986), ekonomiyi talep yönüyle değerlendiren Keynesyen okulun görüşlerini sarsmıştır. 1973-1974 petrol buhranı sonucu ortaya çıkan görüşlerde, ekonominin arz boyutu üzerinden değerlendirilmesi açısından bir farkındalık oluşturmuştur. Bu açıdan, tahmin edilen ve edilmeyen para politikalarının toplam talebe etkisi üzerinde durulmuştur (Özçelik ve Babayigit, 2018: 860).

Politik konjonktür teorileri, iktidarın göreve yeniden seçilebilmek için seçim yıllarında sürekli olarak kamu harcamalarını arttırmalarına, diğer taraftan vergi oranlarını yükseltme gerekliliğini ise seçim sonrası döneme bırakarak ekonomiyi manipüle etmeleri esasına dayanır (Cebeci, 2019: 1196). Politik konjonktür teorisi, iktidarda olan politikacıların seçim süreçlerinin hemen öncesinde, muhalif olanların ise seçilmeleri durumunda seçildikten hemen sonrasında, kamu giderlerini fazlalaştırmak veya vergileri düşürmek gibi birtakım politika araçlarıyla genel ekonomik etkinlik hacminin genişlemesine ve reflasyonist politikalarla makro ekonomik göstergelerde iyileşme yaşanmasına yol açmalarıyla izah edilmektedir (Özçelik ve Babayigit, 2018: 860).

Nordhaus (1975)'la başlangıç yapıldığı kabul edilen politik konjonktür alan yazınındaki erken dönem araştırmalarda, seçmenler, ekonominin gidişatıyla ilgili kaygı duyarken politikadaki yaptırım gücüne sahip kişilerin sadece seçimleri kazanmak ya da tekrar seçilme amacına yönelik olarak eylemlerini gerçekleştirmeleri sebebiyle seçimlerden önce memnun edici politikalara yöneldikleri düşünülmektedir (Telatar, 2004: 391-392). Politika ile ekonominin yakın etkileşim halinde olduğu ve ekonominin politik kararların ekonomiye etki edebileceği fikirleriyle birlikte ortaya çıkan bu teorinin savunucularına göre, seçmenlerin var olmaması hipotezi temelinde, fırsatçı veya fikirsel motivasyonların ekonomik bilgileri etkileyerek seçmenlerin düşüncelerini pozitif anlamda etkilediği fikri iddia edilmiştir (Çınko, 2005: 333-326).

Politik Konjonktür Dalgalanmaları teorilerine göre politikacılar ve seçmenler, karşılıklı etkileşim halindedirler. Politik konjonktür dalgalanmaları modellerinin davranışsal etkileşimi, üç temel kısımda araştırılabilir. *İlk olarak*, makroekonomik politikaların sonucunda seçmenlerin vereceği tepkiler üzerine biçimlenmektedir. *İkinci olarak* seçmenlerin siyasi açıdan karar verme süreçlerinde oylarını genel ekonomik şartlar doğrultusunda kullanacaklarını varsaymaktadır. *Üçüncü olarak*, makroekonomik işaretlerin siyasetçilerin yapacakları siyasi müdahalelere hassasiyet göstermesidir. Politik, ekonomik güçler ve hükümetler arasındaki etkileşim içseldir. Ekonomi ve siyaset arasındaki ilişkinin belirlenmesinde başlıca öge hükümetlerdir. Kurumsal kısıtlılıklar içerisinde siyasetçilerin davranışlarını politik konjonktür dalgaları sınırlar (Kökocak ve Erdoğan, 2005: 51).

Politik konjunktür dalgalanmaları teorilerine, çeşitli eleştiriler getirilmiştir. *İlk eleştiri*, seçmenlerin yalnızca işsizliğe ve enflasyona odaklanan bir düşünce biçimlerinin olmadığı, aday siyasetçilerin sahip oldukları özellikler ve başarılarının da seçimlerine etki ettiği yönündedir. *İkinci eleştiriyi*, Monetaristler gerçekleştirmiş, para arzındaki artışın uzun vadedeki enflasyonist etkileri gözetildiğinde, siyasetçilerin bir seçim döneminden bir sonrakine kadar bir başarı sağlayamayacağı kanaatine varılmıştır. *Son olarak*, rasyonel beklentiler kapsamında seçmenlerin gelecek hakkında doğru öngörülerde bulunması ve dolayısıyla yürürlükteki bir politikanın uzun vadede etkilerinin öngörülebilmesi, buna dayalı bir şekilde önlemler alınabilmesi ihtimali gözetildiğinde, siyasi bir konjunktür teorisinin oluşması engellenmiş olmaktadır (Tollson ve Ekelund, 1997: 151).

KIRILGANLIK KAVRAMI ve KIRILGAN BEŞLİ

Kırılğanlık kavramı, iktisadi anlamda, gelişmekte olan ülkelerin şoklara karşı duyarlılığını ifade etmek için kullanılan bir kavramdır (Uz, 2015: 83). Kırılğanlık, ele alınan ekonomik değişkenin, ortaya çıkacak risk sorununu, ortaya çıkışını, gelişimini ve etkileri her ele alan tarafından farklılık oluşturmaktadır. Kırılğan olarak nitelendirilen iktisadi değişkenlerin çıkış noktası farklı olsa bile oluştukları dönem genellikle birbirine benzerdir. Genel itibariyle iktisadi değişkenlerde meydana gelen kırılğanlıklar, konjunktürün dip yaptığı dönemlerde gözlemlenmektedir. Söz konusu dönemlerde, ekonomik krizler ve negatif şoklar yaşanmaktadır. Kırılğanlık, ekonomik düzende kendiliğinden oluşan bir durumda ortaya çıkmaktadır (Karakurt vd., 2015: 285).

Kırılğanlık kavramını ekonomik perspektiften ele almak, duruma geniş bakış açısıyla yaklaşılmasını gerekli kılmaktadır. İktisadi anlamda kırılğanlık, ekonomik aktörlerin yapısına göre makro ve mikro ölçekte ele alınmaktadır. Mikroekonomik perspektiften kırılğanlık, bireylerin ve hane halkının ekonomik şoklara veya risklere karşı vermiş oldukları tepkiler üzerinden ele alınmaktadır. Makroekonomik perspektiften kırılğanlık kavramı ise ekonomik risklere ve şoklara karşı devletin vermiş olduğu tepkiler üzerine yoğunlaşmaktadır (Seth ve Ragab, 2012: 1). Mikroekonomik kırılğanlık, mikroekonomik aktörlerin yaşadığı ekonomik şoklar, kıtlık problemi, doğal şoklar ve felaketlere karşı verilen tepkiler, mücadele üzerinde durmaktadır (Andrews ve Flores, 2008: 2). Makroekonomik kırılğanlık ise ülkelerin kırılğanlığını beşeri sermayesi, kurumsal yapısı, gerçekleştiren iktisadi politikalara göre değişkenlik göstermektedir. Ayrıca makroekonomik kırılğanlığı, ülkenin kendi yapısından kaynaklanan veyahut kendinden bağımsız gerçekleşen durumlarda yaşanan süreçler de etkilemektedir. (Briguglio ve Galea, 2003: 3).

Kırılğan beşli kavramı, 2008 yılında Amerika Birleşik Devletleri (ABD)'nde başlayan, sonrasında küresel ölçekte etkilerini gösteren Küresel Finansal Krizin ardından ortaya çıkmıştır. ABD'de 2008 yılında, taşınmaz mal piyasasında yaşanan büyük değer kaybı, piyasada batık kredileri de beraberinde getirmiştir. Batık kredileri en çok elinde bulunduran kurumlar, bu kredileri piyasada alınıp satılan kredilere dönüştürmüşlerdir. Bu süreç, elinde en çok batık kredi bulunan banka ve sigorta şirketlerinin batmasıyla sonuçlanmıştır. Kriz, hızla Avrupa ülkelerine sıçrayarak küresel bir krize dönüşmüştür. Amerika Merkez Bankası (Federal Reserve-FED) ve ABD hükümetinin aldığı genişletici önlemlerle küresel krizin etkilerini azaltmaya çalışmıştır. ABD'de yaşanan genişletici para ve maliye politikaları, uluslararası piyasalarda likitide bolluğu oluşturmuştur. Bu krizden etkilenen ülkeler, düşük maliyetli fon bulabilme olanağı yakalamıştır. Gelişmekte olan ülkelere doğrudan ve dolaylı şekilde sermaye hareketliliği yaşanmıştır.

ABD'de 2013 yılında krizin etkilerinin azaldığı makroekonomik göstergelere yansımıştır. 2013 yılında FED, bilanço küçültüp, tahvil alımını azaltacağı yönünde açıklamalar yapmıştır. FED'in izlediği politikalar, likitide bolluğunu azaltmış, sermaye hareketleri gelişmekte olan ülkelere

ABD ekonomisine doğru kaymıştır. Gelişmekte olan ülkeler, bu durumda, daha pahalı ve daha kısa vadeli fon bulabilmişlerdir. Global daralma dönemi, gelişmekte olan ülkeler açısından makroekonomik göstergelerinde risk barındırmış, enflasyon oranındaki artış, cari işlemler açığındaki artış ve düşük büyüme performansına yol açmıştır. Makroekonomik göstergelerde yaşanan bu durum, beraberinde ülkelerin para birimlerinde değer kayıplarına yol açmıştır (Yüksel vd., 2016: 30).

2013 yılında, FED'in tahvil alımlarını azaltma sinyali vermesinden sonra, özellikle gelişmekte olan ülkelerde para ve sermaye piyasalarında önemli dalgalanmaların görülmesi, "Kırılgan Beşli" kavramını ortaya çıkarmıştır. Kırılgan Beşli (Fragile Five), Morgan Stanley' in 2013 Ağustos ekonomi raporunda ortaya attığı bir kavram olup, beş ülke için gruplandırmayı ifade etmektedir. Morgan Stanley'in, cari işlemler açığı, enflasyon oranlarının yüksekliği ve dış yatırımlara duydukları ihtiyaç dolayısıyla Brezilya, Hindistan, Güney Afrika, Türkiye ve Endonezya için kullandığı bir kavramdır (Artekin ve Soydal, 2017: 175).

Kırılgan Beşli ülkeler, yüksek cari işlemler açığı, yüksek enflasyon oranı ve düşük büyüme performansı gibi göstergeler nedeniyle diğer ülkeler arasında ulusal parası en fazla değer kaybeden ülkelerdir. Kırılgan Beşli ülkelerde, yaklaşan seçim dönemlerinde oluşabilecek fırsatçı iktisadi politikalar ise ulusal para birimlerinin değerini daha aşağıya çekebilecek risk oluşturmaktadır (Erşin, 2014: 50). Kırılganlığın ekonomik açıdan birçok göstergesi olsa da; finansal, mali¹ ve dış kırılganlıklar² kabul görülen makroekonomik kırılganlıklardır (Çan ve Dinçsoy, 2016: 201).

LİTERATÜR İNCELENMESİ

Politik konjonktür dalgalanmaları teorisiyle ilgili literatür, uluslararası ve ulusal olarak iki başlıkta ele alınmaktadır.

Uluslararası Literatür

Politik konjonktür teorisinin geleneksel modelleri, bireylerin adaptif beklentilere sahip olduklarını; modern modelleri ise bireylerin rasyonel beklentilere sahip olduğunu savunmaktadır. Hibbs (1977: 1467-1487), ABD ve İngiltere'de 1948-1972 yıllarında çeyreklik verileri kullanarak, işsizlik ve enflasyon değişkenleri ışığında geleneksel partizan modeli analiz etmiştir. Çalışma bulgularına göre işsizlik ve enflasyon, siyasi ideolojiden etkilenmekte olup, bu durum İngiltere'de daha hızlı sonuç göstermektedir. Bunun nedenini ise ABD hükümetinin sağ sol görüşten ziyade merkezi bir ideolojide olmasıyla açıklamıştır. Diğer taraftan rasyonel partizan modelin öncüsü olan Alesina (1988: 26-27), ABD'de 1949-1985 yıllarında çeyreklik verileri kullanarak, işsizlik, doğal işsizlik, reel büyüme oranları M1 para arzı ve petrol fiyatlarını kullanmıştır. Çalışma bulguları, partizan modele uyumlu çıkmıştır.

Alesina ve Sachs (1988: 74-75), rasyonel partizan modeli üzerine yaptıkları çalışmada ABD'de, 1949-1984 yıllarında çeyreklik dönemde milli gelir ve M1 para arzındaki büyüme verileri kullanmışlardır. Bulgulara göre Demokrat yönetimler, çıktıyı artırmayı enflasyon/parasal büyümeyi azaltmaya tercih ederken; Cumhuriyetçi yönetimler, enflasyon/parasal büyümeyi azaltmayı tercih etmişlerdir. Bireyler rasyonel olduğu için Phillips eğrisinin geleneksel modele

¹ Mali kırılganlık, Avrupa Birliğinin Maastricht Kriterleri üzerinden değerlendirilebilir.

² Dış kırılganlıkları, cari denge/GSYH, kısa vadeli dış borç/döviz rezervleri, dış borç stoku/GSYH, dış borç stoku/ihracat ve reel efektif döviz kuru değişkenleri üzerinden değerlendirilmektedir.

göre daha dik olduğu sonucuna varılmış, sadece kısa dönemli sonuçlar alınabileceği tespit edilmiştir. Sonuç olarak, rasyonel partizan modele uygun bulgular çıkmıştır.

Block, Singh ve Ferree (2001: 1-35), 44 Sahra Altı Afrika ülkesinde, 1980-1995 yıllarında 22 seçim döneminde yıllık veriler kullanarak panel veri analiziyle yaptıkları çalışmada, rasyonel fırsatçı modeli incelemişlerdir. Çalışmada, kamu harcamaları, kamu gelirleri, para arzı büyümesi, nominal döviz kuru ve senyoraj geliri değişkenleri kullanılmıştır. Bulgulara göre seçim yıllarında, iki maliye politikası ve üç para politikası göstergesi teoriyle uyumlu çıkmıştır.

Block ve Steven (2002: 8-14), 1975-1990 yıllarında 69 gelişmekte olan ülkede, 103 cumhurbaşkanlığı seçimini panel veri analiziyle incelemişlerdir. Çalışmada, toplam merkezi yönetim harcamalarının, cari ve sermaye harcaması payları; seçim rekabetçiliği ve demokrasi endeksleri veri olarak kullanılmıştır. Bulgulara göre ele alınan ülkelerde, cari harcamalar yüzde 2,3 artarken, sermaye harcamaları yüzde 1,55 azalmıştır. Bu durum, rekabetçi seçimlerde görülmüş; rekabetçi olmayan seçimlerde, görülmemiştir. Çalışma bulguları, rasyonel fırsatçı modelle uyumlu çıkmıştır.

Shi ve Svensson (200: 5-6), 1975-1995 yıllarında 1997 yılı itibariyle kişi başı düşen gayrisafi milli hasılası 9.656 ABD dolarını geçen 27 gelişmiş ülke, bu tutarın altında kalan 64 gelişmekte ülke olmak üzere toplam 91 ülkeyi yıllık veriler ve panel veri analizi kullanarak incelemişlerdir. Çalışmada, bütçe dengesi, kamu gelir ve harcamalarının GSYH içindeki payı ve kişi başına düşen reel GSYİH değişkenleri ele alınmıştır. Çalışma kapsamındaki gelişmiş ülkelerde, ortalama 5,7; gelişmekte olan ülkelere ise ortalama 3,4 seçim yapılmıştır. Bulgulara göre seçim yıllarında bütçe açığının GSYH'den aldığı pay, bir puan fazla çıkmaktadır. Bu sonuç, bütçe açığının normal dönemlere göre seçim yıllarında ortalama yüzde 23 arttığını göstermektedir. Bu farkın, gelişmekte olan ülkelere daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu fark, gelişmekte olan ülkelerin kurumsal yapısıyla açıklanmıştır.

Brander ve Dranzer (2004: 1-29), 1960-2001 yıllarında gelişmiş ve gelişmekte olan toplam 106 ülkede merkezi yönetim bütçe dengesi, kamu harcamaları, kamu gelirleri ve hibe verilerini ele aldıkları çalışmanın bulgularına göre gelişmekte olan ülkeler, gelişmiş ülkelere göre seçimleri mali açıdan daha çok manipüle etmektedir. Gelişmekte olan ülkelere çıkan bu sonucun, seçmen davranışının irrasyonel şekilde hareket etmesinden kaynaklandığını açıklamıştır.

Klein (2010: 283-337), Brezilya'da, 1996, 2000, 2004 yıllarında 5.406 belediye seçimlerini incelediği çalışmada, enflasyon oranı, bütçe gelir ve giderleri değişkenlerini ele almıştır. Çalışmada, belediye seçimlerinin politik konjonktür dalgalanmaları varlığı test edilmiştir. Bulgulara göre seçim dönemlerinde, harcamaları artıran belediye başkanlarının artırmayan belediye başkanlarına göre seçilme olasılığının yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Öyle ki yeniden seçilmeyi başaramayanlar ile başaranlar arasındaki belediye harcamaları arasındaki fark, yüzde 3-5 arasında değişim göstermiştir.

Sjahir, Kis-Katos ve Schulze (2013: 1-9), 2001-2009 yıllarında Aceh, Papua ve Jakarta illeri hariç tüm Endonezya illerinde bölgesel harcamaları panel veri analizi kullanarak incelemişlerdir. Bulgular, politik konjonktür dalgalanmaları teorisiyle uyumlu çıkmıştır. İki dereceli seçim; halkın meclisi oluşturan zümreyi seçtiği seçimlerde ise politik konjonktür dalgalanmaları teorisi gözlemlenmemiştir.

Ulusal Literatür

Türkiye'de, politik konjonktür teorileri, 1990'lı yılların sonlarına doğru ilgi gösterilen bir konu haline gelmiştir. Akalın ve Erkişi (2007: 89-116), Türkiye'de 1950-2006 yıllarındaki genel seçimleri incelemişlerdir. Çalışmada, geleneksel fırsatçı modele uygun şekilde kamu harcamaları,

enflasyon oranı, para arzı, işsizlik oranı ve büyüme oranı değişkenleri kullanılmıştır. Çalışma bulgularına göre seçim çevrimleri varlığının ortaya çıkmadığı gözlenmiştir.

Sezgin (2007: 136-153), Türkiye’de 1950-2003 yıllarına ilişkin yaptıkları çalışmada büyüme oranı, TÜFE, kamu harcamaları, bütçe açıkları, M1 para arzı ve vergi gelirleri değişkenleri kullanmıştır. Bulgulara göre seçim yıllarında, kamu harcamaları artmasına rağmen ekonomik büyüme gerçekleşmemiştir. Bunun sebebi olarak, seçim dönemi yapılan kamu harcamalarının büyük kısmının transfer harcamalarından oluşması gösterilmiştir. Zira Türkiye’de seçim süreleri, erken seçimler sebebiyle kısalmış, bu durum ise kamu harcamalarının daha çok artmasına neden olmuştur.

Sezgin ve Sezgin (2015: 17-34), Türkiye’de 1950-2014 yıllarında bütçe harcamalarının seçim döneminde oy maksimizasyonu üzerindeki etkisini, politik bütçe döngüleri teorisine göre incelemişlerdir. Çalışmada, 1950 yılından 2002 yılına kadar yapılan seçimlerin manipülasyonu ile ilgili zayıf kanıtlar saptanırken, 2002 yılından sonraki seçimlerde seçim ekonomisi uygulanmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Koç (2015: 39-55), Türkiye’de 1990-2015 yıllarında, biri Cumhurbaşkanlığı seçimi, altısı genel seçim ve beşi yerel seçim olmak üzere toplam on iki seçim dönemini incelemiştir. Çalışmada, işsizlik oranı, enflasyon oranı, kamu harcamaları, vergi gelirleri, bütçe açığı ve kamu borçlanma gereği değişkenleri kullanılarak seçim ekonomisinin varlığı tespit edilmeye çalışılmıştır. Bulgulara göre, 2001 krizi sonrasında mali disiplini sıkılaştırmaya yönelik adımların atılması nedeniyle seçim yıllarında seçim ekonomisi analizi eski dönemlere nazaran zorlaşmıştır. 1999-2002 yıllarında 12 hükümet kurulmuş, 2002-2015 yıllarında ise 5 hükümet kurulmuştur. 2002 yılı öncesi ve sonrasında yapılan karşılaştırma sonucunda siyasi iktidar ve mali iktidarın olumlu yönde ivme kazandığı tespit edilmiştir.

Şimşek (2015: 136-142), Türkiye’nin içinde bulunduğu 66 gelişmekte olan ülkede panel veri analizi kullanarak tüketici fiyat endeksi, işsizlik oranı, para arzı, yatırım harcamaları, kamu harcamaları, dışa açıklık ve politik istikrar değişkenlerini kullanmıştır. Bulgulara göre politik istikrarsızlık, piyasa işleyişini olumsuz yönde etkilemekte, ekonomik büyüme ve yatırım üzerinde negatif etkide bulunmaktadır. Başka bir ifadeyle makroekonomik göstergelerin kötüleşmesi, konjonktür dalgalanmalarını artırmaktadır.

Eryılmaz ve Murat (2016: 197-212), 1987- 2012 yıllarında çeyreklik verilerle dolaşımdaki para (M0), para arzı (M1), enflasyon oranı ve GSYİH değişkenlerini kullanarak Mevsimsel Box-Jenkins Modelleriyle analiz yapmışlardır. Türkiye’de siyasi eğilimlerin farklılığından dolayı geleneksel ve rasyonel partizan modellerinin test edilmesinin zor olduğu, geleneksel fırsatçı modelle ilgili yapılan analizde ise anlamlı bulgulara ulaşılmadığı sonuçlarına ulaşmıştır.

Balan (2016: 519-537), Türkiye’de 1986-2013 yıllarında yıllık veriler kullanılarak politik devamlılık ve kamu harcamalarını VAR analiziyle incelemiştir. Bulgulara göre kamu harcamaları yüzde 8’lik artma sonucu politik devamlılık yüzde 13 artış göstermektedir.

GELENEKSEL FIRSATÇI MODELİN KIRILGAN BEŞLİ ÜLKELERDE ANALİZİ

Araştırmanın Amacı ve Kapsamı

Çalışmanın amacı, Kırılğan Beşli ülkelerde 1991-2019 yıllarında gerçekleştirilen genel seçimlerde Geleneksel Fırsatçı Model perspektifinde seçim çevrimi varlığının analizidir. Çalışma kapsamındaki Kırılğan Beşli Ülkelerdeki seçim yılları Tablo 2’de gösterilmektedir. Seçimlerin, çoğunlukla, dört veya beş yılda bir yapıldığı görülmektedir.

Tablo 2. Kırılgan Beşli Ülkelerde Genel Seçim Yılları

Ülkeler	Seçim Yılları				
	2002	2006	2011	2015	2018
Türkiye	2002	2006	2011	2015	2018
Brezilya	2002	2007	2010	2014	2018
Endonezya	1997	1999	2004	2009	2014
Güney Afrika	1994	1999	2004	2009	2014
Hindistan	1996	1999	2004	2009	2014

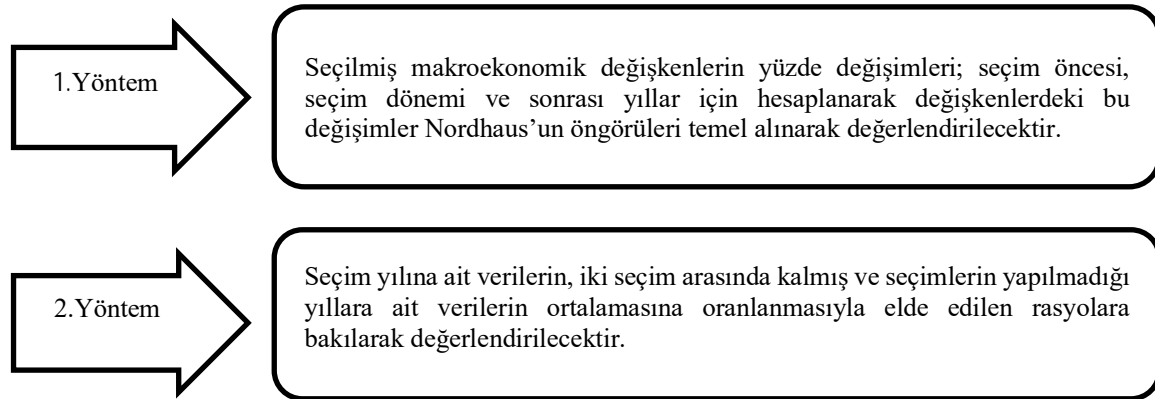
Kaynak: Wikipedia

Araştırma Yöntemi ve Kısıtlılıklar

Siyasal partilerin uyguladıkları ekonomik girişimlerde, partizan eğilimlerin oluşmadığını en sağlıklı şekilde belirleyebilmek için söz konusu ülkede düzenli ve sağlıklı kamuoyu araştırmalarının bulunması ve seçim rekabetinin iki ayrı ideolojiye sahip partiler arasında gerçekleşmemesi gerekmektedir. Bu durumun geçerli olmadığı ülkelerde ise uygulanan ekonomi politikaların nasıl olduğunu sağlıklı bir biçimde tespit etmek zordur. Gelişmekte olan ülkelerde, batılı modellerde görülen türde sağ-sol parti modelleri bulunmamakta ve siyasî partilerin yapılanması ideolojik nitelik taşımamaktadır. Bu ülkelerde, siyasi partilerin uyguladığı ekonomi politikaları genellikle benzer olduğundan Nordhaus tipi dalgalanmalar görülebilmektedir (Akalin ve Erkişi, 2007: 95).

Bu bağlamda Türkiye'nin içinde yer aldığı ve ekonomik kırılganlıkların yüksek olduğu Kırılgan Beşli Ülkeler çalışma kapsamına alınmıştır. Çalışmada, makroekonomik performans değerlendirmelerinde Nordhaus'un Geleneksel Fırsatçı Yaklaşımı (1975) referans alınmıştır. Bu doğrultuda, Enflasyon Oranı, İşsizlik Oranı, Geniş Para Arzı Büyümesi, Ekonomik Büyüme Oranı ve Kamu Giderleri/GSYİH değişkenleri kullanılmıştır. Bu değişkenlerden Kamu Giderleri Artış Oranı verisine Türkiye dışındaki ülkelerde ulaşılamadığından sadece Türkiye analizinde kullanılmış, diğer ülkelerde Kamu Giderleri/ GSYH Oranı kullanılmıştır.

Seçim çevrimini test edilmesi amacıyla Şekil 1'de gösterilen, iki yöntem kullanılmıştır. Birinci yöntemde, ele alınan değişkenlerin Geleneksel Fırsatçı Modelin önermelere göre hareket edip etmedikleri incelenmektedir. İkinci yöntemde ise seçim yılına ait veri, iki seçim arasında kalan ve seçimlerin yapılmadığı yıllara ait verilerin ortalamasına oranlanmasıyla hesaplanan rasyo değerine göre değerlendirilmektedir. Elde edilen bu rasyoların, seçim çevrimlerinin varlığının tespiti için ne anlama geldiği aşağıdaki gibi ifade edilmektedir (Altıok, 2016:96):

Şekil 1. Çalışmanın Yöntemi

Kaynak: Akalin ve Kemal (2007: 95).

Seçim yılı (EY) enflasyon oranının (π_{EY}), bir önceki seçim yılı ile analiz edilecek seçim yılı arasında kalan yıllara (NEY) ait enflasyon oranlarının ortalamasına (π_{NEY}) bölünmesiyle ortaya çıkan değer eğer 1'den küçük ise seçim çevrimlerinin olabileceğine, 1'den büyük ise seçim çevriminin ortaya çıkamayacağı anlamına gelmektedir.

- Seçim yılı (EY) işsizlik oranının (u_{EY}), bir önceki seçim yılı ile analiz edilecek seçim yılı arasında kalan yıllardaki (NEY) işsizlik oranlarının ortalamasına (u_{NEY}) bölünmesiyle elde edilen değer eğer 1'den küçük ise seçim çevrimlerinin olabileceğine, 1'den büyük ise seçim çevriminin ortaya çıkamayacağı anlamına gelmektedir.
- Seçim yılı (EY) para arzı büyüme oranının (M_{EY}), bir önceki seçim yılı ile analiz edilecek seçim yılı arasında kalan yıllardaki (NEY) para arzı büyüme oranlarının ortalamasına (M_{NEY}) bölünmesiyle elde edilen değer eğer 1'den büyük ise seçim çevrimlerinin olabileceğine, 1'den küçük ise seçim çevriminin ortaya çıkamayacağı anlamına gelmektedir.
- Seçim yılı (EY) ekonomik büyüme oranının (Y_{EY}), bir önceki seçim yılı ile analiz edilecek seçim yılı arasında kalan yıllardaki (NEY) ekonomik büyüme oranlarının ortalamasına (Y_{NEY}) bölünmesiyle elde edilen değer eğer 1'den büyük ise seçim çevrimlerinin olabileceğine, 1'den küçük ise seçim çevriminin ortaya çıkamayacağı anlamına gelmektedir.
- Seçim yılı (EY) kamu gideri (G_{EY}), bir önceki seçim yılı ile analiz edilecek seçim yılı arasında kalan yıllardaki (NEY) kamu gideri ortalamasına (G_{NEY}) bölünmesiyle elde edilen değer eğer 1'den büyük ise seçim çevrimlerinin olabileceğine, 1'den küçük ise seçim çevriminin ortaya çıkamayacağı anlamına gelmektedir.

Seçim dönemi, iki farklı yöntemle göre değişkenlerin seçim çevrimlerinin varlığını göstermesi halinde politik dalgalanmanın olduğu kabul görülmüş; iki yöntemin örtüşmediği koşullarda ise politik dalgalanmanın oluşmadığı sonucuna varılmıştır. Bu analizlerde kullanılan değişkenler ise aşağıdaki gibi tanımlanmıştır (Akalın ve Erkişi, 2007: 99):

- **EY**: seçim yılındaki değer
- **NEY**: seçimlerin yapılmadığı yıldaki değer (iki seçim arası yıllara ait verilerin ortalaması)
- **WYA**: seçim yılı içerisinde olmak üzere iki seçim dönemi arasındaki yıllara ait değişkenlerin ortalaması $((EY + NEY)/2)$
- **Rasyo**: EY / NEY

Yukarıda açıklamalar doğrultusunda Kırılğan Beşli ülkelerde, genel seçim yılı, seçimden önceki üç yıl ve seçimden sonraki yılda ilgili makroekonomik veriler her ülke ve her seçim yılı için Ek Örnek Analiz kısmında açıklandığı gibi analiz edilmiştir. Seçim yılı verisinin, seçim dönemleri arası verilerinin toplamının oranlanmasından elde edilen rasyo değerlerine göre seçim çevriminin varlığı tespit edilmektedir. Bu iki değer karşılaştırılması sonucu, seçim çevriminin varlığı konusunda aynı sonuçların çıkıp çıkmadığı analiz edilmektedir. Bu iki yöntem sonucunun karşılaştırılmasıyla seçim çevrimi varlığının ortaya çıkıp çıkmadığı sonucuna ulaşılmaktadır. Diğer sonuçların hiçbirinde, seçim çevrimi varlığı çıkmayacaktır. Bu analize ilişkin örnek uygulama, Ek Tabloda gösterilmektedir.

Bu çalışmaya kısıt oluşturacak durum, genel seçimlerin dışında yerel seçim dönemlerinin incelenmesi olabilir. Mahalli seçimlerin incelenmesinde kullanılacak belediye gelir ve giderleri verilerinin incelenmesi çalışmaya kısıt oluşturmaktadır. Örneğin Hindistan'da, mahalli seçimler düzenlenmemektedir. Aynı zamanda diğer ülkelerde gerçekleşen mahalli seçimlerde ise politik dalgalanmalar genellikle belediye gelir ve giderlerinde görülmekte ve diğer makroekonomik değişkenler bu durumdan çok fazla etkilenmemektedir.

Ülke Analizlerine İlişkin Bulgular

Çalışmanın bu kısmında, Kırılğan Beşli ülkelerde, her ülke ve her seçim yılı için ayrı ayrı yapılan hesaplamalar neticesinde seçim çevrimleri analiz edilmiştir. Analizler, uzun ve ayrıntılı olduğundan sadece ülke ve seçimlere ilişkin özet bulgular yer almaktadır. Örneğin Tablo 3'deki Türkiye 2002 seçimlerine ilişkin bulgular Ek Tablo'dan derlenmiştir. Tablodaki “-” işareti seçim çevrimleri oluşmadığı, “+” işareti ise seçim çevrimlerinin oluştuğu anlamına gelmektedir.

Tablo 3. Kırılğan Beşli Ükelere İlişkin Özet Bulgular

Türkiye Seçim Dönemleri					
	2002	2007	2011	2015	2018
Göstergeler	1.Yöntem				
Enflasyon Oranı, %	-	-	+	+	-
İşsizlik Oranı, %	-	-	-	-	-
Geniş Para Arzı Büyümesi %	-	-	-	-	-
Ekonomik Büyüme, %	+	-	+	+	-
Kamu Giderleri/GSYİH, %	-	-	-	-	+
Göstergeler	2.Yöntem				
Enflasyon Oranı, %	+	+	+	+	-
İşsizlik Oranı, %	-	+	+	-	-
Geniş Para Arzı Büyümesi, %	-	-	-	+	+
Ekonomik Büyüme, %	-	-	+	-	-
Kamu Giderleri/GSYİH, %	-	-	-	+	+
Brezilya Seçim Dönemleri					
	2002	2006	2010	2014	2018
Göstergeler	1.Yöntem				
Enflasyon Oranı, %	-	-	-	-	-
İşsizlik Oranı, %	+	-	-	+	-
Geniş Para Arzı Büyümesi, %	-	-	-	+	-
Ekonomik Büyüme, %	+	-	+	-	-
Kamu Giderleri/GSYİH, %	-	+	-	-	-
Göstergeler	2.Yöntem				
Enflasyon Oranı, %	-	+	-	-	+
İşsizlik Oranı, %	+	+	+	+	-
Geniş Para Arzı Büyümesi, %	-	-	-	-	-
Ekonomik Büyüme, %	+	+	+	-	-
Kamu Giderleri/GSYİH, %	+	+	+	+	-
Endonezya Seçim Dönemleri					
	1997	1999	2004	2009	2014
Göstergeler	1.Yöntem				
Enflasyon Oranı, %	+	-	+	+	+
İşsizlik Oranı, %	-	-	-	-	+
Geniş Para Arzı Büyümesi, %	-	-	-	-	-
Ekonomik Büyüme, %	-	-	-	-	-
Kamu Giderleri/GSYİH, %	-	-	-	-	+
Göstergeler	2.Yöntem				
Enflasyon Oranı, %	+	+	+	+	-
İşsizlik Oranı, %	-	-	-	-	+

Geniş Para Arzı Büyümesi, %	+	-	-	+	-
Ekonomik Büyüme, %	-	+	+	-	-
Kamu Giderleri/GSYİH, %	+	-	-	-	+
Güney Afrika Seçim Dönemleri					
	1994	1999	2004	2009	2014
Göstergeler	1.Yöntem				
Enflasyon Oranı, %	-	+	+	-	-
İşsizlik Oranı, %	-	-	-	-	-
Geniş Para Arzı Büyümesi, %	+	-	-	-	-
Ekonomik Büyüme, %	+	-	-	-	-
Kamu Giderleri/GSYİH, %	-	-	-	+	-
Göstergeler	2.Yöntem				
Enflasyon Oranı, %	+	+	+	-	-
İşsizlik Oranı, %	-	-	+	+	-
Geniş Para Arzı Büyümesi, %	+	-	-	-	+
Ekonomik Büyüme, %	-	-	+	-	-
Kamu Giderleri/GSYİH, %	-	-	+	+	+
Hindistan Seçim Dönemleri					
	1996	1999	2004	2009	2014
Göstergeler	1.Yöntem				
Enflasyon Oranı, %	-	-	+	-	-
İşsizlik Oranı, %	-	-	-	-	-
Geniş Para Arzı Büyümesi, %	+	-	+	-	-
Ekonomik Büyüme, %	-	+	-	-	-
Kamu Giderleri/GSYİH, %	-	-	-	-	-
Göstergeler	2.Yöntem				
Enflasyon Oranı, %	-	+	+	-	+
İşsizlik Oranı, %	-	-	+	-	+
Geniş Para Arzı Büyümesi, %	+	-	+	-	-
Ekonomik Büyüme, %	+	+	+	+	+
Kamu Giderleri/GSYİH, %	-	+	-	+	-

Kaynak: Analiz sonuçlarına göre tarafımızca oluşturulmuştur.

Tablo 3'de görüldüğü üzere, Türkiye, Brezilya, Endonezya, Güney Afrika ve Hindistan'da genel seçimlerinde 1.yöntem ve 2.yönteme göre eş anlı olarak hareket eden seçim dönemi, Geleneksel Fırsatçı Modele uygun politik dalgalanma görülmemektedir.

SONUÇ

Politik Konjonktür Dalgalanmaları Teorisi'ne göre bir sonraki dönemde seçime girecek olan iktidar partisi, yeniden iktidara gelebilmek için para ve maliye politikalarını kullanarak ekonomik dalgalanmalar oluşturmaktadır. Bu teori, geleneksel ve modern olmak üzere iki yaklaşıma ayrılmıştır. Geleneksel yaklaşım, adaptif beklentilere dayanırken; modern yaklaşım, rasyonel beklentilere dayanmaktadır. Her iki yaklaşım, fırsatçı ve partizan model olmak üzere

kendi aralarında ikiye ayrılmıştır. Fırsatçı modele göre, partiler, herhangi bir ideolojiye dayanmadan bütün seçmenin oyunu hedefleyerek seçimi kazanmayı amaçlamakta; partizan modelde ise kendine oy verebilecek ideolojik yakınlıktaki seçmenin oyunu kazanmayı hedeflemektedir.

Amerika Merkez Bankası'nın 2009 Küresel Finansal Krizden çıkmak amacıyla bilançosunu daraltıp, parasal sıkılaşıma ve faiz artırımına gitmesi üzerine gelişmekte olan ülkelerde sermaye çıkışları yaşanmıştır. Bu süreçte, gelişmekte olan ülkelerde, ulusal parası en çok değer kaybeden beş ülke, Morgan Stanley'in yayınladığı ekonomik faaliyet raporunda Kırılğan Beşli olarak gruplandırılmıştır. Bu ülkeler; Brezilya, Endonezya, Güney Afrika, Hindistan ve Türkiye'dir. Bu ülkelerin kırılğan yapıda olma sebepleri; yüksek enflasyon rakamları, büyüme performansında düşüşler ve yüksek cari işlemler açığı problemlerinin olmasıdır.

Uluslararası literatürde, Politik Konjonktür Dalgalanmaları Teorisinin farklı modelleri, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelere uygulanmıştır. Gelişmiş ülkelerde, bu modellerden sonuç alınırken gelişmekte olan ülkelerde ise sonuç alınamamıştır. Bu durumun sebebi olarak, gelişmekte olan ülkelerin kurumsal yapıları ve yapısal sorunlarına işaret edilmiştir. Türkiye'de yapılan çalışmalarda ise, genellikle, Politik Konjonktürel Dalgalanma Teorisine ait modellerin uygulamada sonuç vermediği görülmüştür.

Bu çalışmada, ekonomik kırılğanlıkların yüksek olduğu Kırılğan Beşli ülkeler, Nordhaus'un Geleneksel Fırsatçı Model çerçevesinde incelenmiştir. Kırılğan Beşli ülkelerde, 1991-2019 döneminde gerçekleştirilen genel seçimler, enflasyon oranı, işsizlik oranı, geniş para arzı büyümesi, ekonomik büyüme ve kamu giderleri/GSYİH değişkenleri kullanılarak seçim çevrimlerinin oluşup oluşmadığı analiz edilmiştir. Çalışma bulgularına göre Kırılğan Beşli ülkelerde gerçekleşen genel seçimlerde, seçim çevrimleri varlığı tespit edilememiş, Geleneksel Fırsatçı Modele uygun politik konjonktür dalgalanmaları görülmemiştir. Bu bulguların, ulusal literatürde yapılan çalışmalarla benzer olduğu; uluslararası literatürde gelişmiş ülkelerde elde edilen bulgulara göre farklı çıktığı görülmektedir.

Kırılğan Beşli ülkelerde Geleneksel Fırsatçı Modelin varsayımlarının aksine seçim çevriminin görülmemesini nedenleri olarak, bu ülkelerin çoğunda yapısal hale gelmiş dış kırılğanlık ve mali kırılğanlıkları gösterilebilir. Bu ülkelerin dış kırılğanlıkları, kısa vadeli dış borçlarını ödeyecek kadar döviz rezervini sahip olamamaları (özellikle Türkiye ve Güney Afrika), ihracat miktarlarının yetersizliği nedeniyle dış borçların sürdürülebilirliğini sağlamakta zorlanmaları (özellikle Brezilya ve Hindistan) ve cari işlemler açığı nedeniyle dış finansmana bağımlı olmaları (özellikle Türkiye, Güney Afrika ve Brezilya) gösterilebilir. Öyle ki dış kırılğanlıkları daha yüksek olan ülkelerde (özellikle Türkiye ve Brezilya), reel efektif döviz kurundaki değişim dikkat çekmektedir. Bu ülkelerde, ayrıca, mali disiplinin sağlanamaması, bütçe açıkları, kamu iç ve dış borcunun yüksekliği nedeniyle mali kırılğanlık yüksektir. Sonuç olarak, Kırılğan Beşli ülkelerin, kırılğanlık nedenleri seçimler değil, dış kırılğanlık ve mali kırılğanlıklarıdır. Dolayısıyla bu ülkelerin yapmaları gereken, bu kırılğanlıkları azaltacak ve/veya ortadan kaldıracak politikaları uygulamalarıdır.

KAYNAKÇA

Akalın, G. ve Kemal, E. (2007). Türkiye'de Seçim Ekonomisi Uygulamalarının Geleneksel Oportünist Seçim Çevrimleri Açısından Değerlendirilmesi, *Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(5), 89-116.

Alesina, A. and Sachs, J. (1988). Political Parties and the Business Cycle in the United States, 1948-1984, *Journal of Money Credit and Banking*, 20(1), 63-82.

- Alesina, A. (1989). Politics and Business Cycles in Industrial Democracies, *Economic Policy*, 4(8), 57-98.
- Alesina, A. Cohen, G., D. and Roubini, N. (1992). Macroeconomic Policy and Elections in OECD Democracies, *Economics and Politics*, 4(1), 1-30.
- Altıok, M. (2016). *Politik Konjonktür Dalgalanmaları Teorisi Türkiye Uygulaması (1980-2015)*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bülent Ecevit Üniversitesi, Zonguldak.
- Andrews, C. and Margarita, F. (2008). Improving Food Crisis Responses in Fragile States, *UNU-WIDER Research Paper*, 42, 1-16.
- Artekin, A., Ö. ve Soydal, H. (2017). 2001-2015 Döneminde Uygulanan Para Politikalarının “Kırılgan Beşli” Ülkeleri Üzerindeki Etkiler, *Selçuk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 17(33), 175-187.
- Balan, F. (2016). Politik İstikrar ve Devlet Harcamaları İlişkisi: 1986-2013 VAR Analizi, *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 14(27), 519-537.
- Block, S., Singh, S. and Ferree, K. (2001). Multiparty Competition, Founding Elections and Political Business Cycles in Africa, *CID Working Papers*, (80), 1-35.
- Briguglio, L. and Galea, W. (2003). Updating and Augmenting the Economic Vulnerability Index, *Occasional paper*, (4), 1-15.
- Brender, A. and Drazen, A. (2004). Political Budget Cycles in New Versus Established Democracies, *NBER Working Paper*, (10539), 1-29.
- Cebeci, İ. (2019). Politik Konjonktür Teorileri: Literatür Taraması, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 12(62), 1194-1203.
- Çan, H. ve Okur Dinçsoy M. (2016). Kırılganlık Göstergeleri ve Kırılgan Beşli Ülkeleri Üzerine Bir İnceleme, *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4(22), 199-217.
- Çinko, L. (2005). Modern Politik Konjonktür Hareketleri Teorisi: Rasyonel Beklentileri İçeren Politik Konjonktür Hareketleri, *Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19(2), 326-335.
- Erşin, F. (2014). Yükselen Ekonomiler ve Kırılgan Beşli: Türkiye Üzerine Bir Değerlendirme, *Bankacılık ve Finansal Araştırmalar Dergisi (BAFAD)*, 1(1), 43-51.
- Eryılmaz, F. and Murat, D. (2016). Searching for Political Business Cycles in Turkey: Findings from Fiscal Policy, *International Journal of Economic and Administrative Studies*, 17, 197-212.
- Eyigün, E. (2021). *Politik Konjonktür Dalgalanmaları ve Geleneksel Fırsatçı Model: Kırılgan Beşli Ülkelerine Uygulanması*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bülent Ecevit Üniversitesi, Zonguldak.
- Karakurt, B., Şentürk, S., H. ve Ela, M. (2015). Makroekonomik Kırılganlık: Türkiye ve Şangay Beşlisi Karşılaştırması, *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 13(1), 283-307.
- Klein, F., A. (2010). Reelection Incentives and Political Budget Cycle Evidence from Brazil, *Revista De Administração Pública*, 44(2), 283-337
- Koç, İ. (2015). Politik Konjonktür Teorileri Çerçevesinde 1990 Sonrası Türkiye’de Maliye Politikalarının Değerlendirilmesi (1990-2015), *Maliye Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 39-57.
- Kökocak A., K. ve Savaş, E. (2005). Politik Konjonktür Hareketleri, *Finans-Politik & Ekonomik Yorumlar*, (495), 51.

- Özçelik, Ö. ve Babayiğit S., E. (2018). Konjonktürel Dalgaların Tarihsel Gelişimi, *Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 23, Geybull Ramazanoğlu Özel Sayısı, 845-865.
- Parasız, İ. ve Bildirici, M. (2006). *Modern Konjonktür Teorileri*. Bursa: Ezgi Kitabevi Yayınları.
- Seth, A. and Ragab, A. (2012). Macroeconomic Vulnerability in Developing Countries: Approachs and Issues, *International Policy Centre for Inclusive Growth Working Paper*, 94, 1-20.
- Sezgin, Ş. ve Sezgin, S. (2015). Politik Bütçe Döngüleri ve Türkiye’de Seçimler, *Journal of Life Economics*, 4(2), 17-34.
- Sezgin, Ş. (2007). Türkiye’de Politik Konjonktürel Dalgalar: 1950-2003 Dönemi, *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 62(2), 136-154
- Shi, M. and Svensson, J. (2002). *Political Budget Cycles in Developed and Developing Countries*. Working Paper, IIES, Stockholm University.
- Sjahrir, K.K. and Schulze (2013). Political Business Cycles in Local Indonesia, *Department of International Economic Policy, University of Freiburg*, (23), 1-9.
- Şimşek, T. (2015). *Modern Politik Konjonktür Teorileri Çerçevesinde Ekonomik Dalgalar: Politik İstikrarın Etkileri Üzerine Panel Veri Analizi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Telatar, F. (2004). *Politik İktisat Politikası*. Ankara: İmaj Yayınevi.
- Tollson, R. D. ve Ekelund, R., B. (1997). Politik Konjonktür Dalgaları. C.C. Aktan (Der.), *Anayasal İktisat ve Ekonomik Anayasa*, İstanbul: İz Yayıncılık.
- Uz, İ. (2015). *Cari Açıkların Sürdürülebilirliği: Kırılgan Beşli Örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Yüksel, B., Eğri, T. and Yıldız, F. (2016). A Casual Relationship Between Oil Pries Current Account Deficit, and Economic Growth: An Empirical Analysis from Fragile Five Countries, *Ecoforum*, 5(3), 30-44.

Ek: Örnek Analiz (Türkiye 2002 Seçimleri)

Ek Tablo. 2002 Seçim Göstergeleri ve Göstergelere İlişkin Rasyolar

Seçim Yılı Göstergeleri					
	1999	2000	2001	2002	2003
Enflasyon Oranı, %	64.9	54.9	54.4	45.0	21,6
İşsizlik Oranı, %	7.7	6.5	8.4	10.4	10,5
Geniş Para Arzı Büyümesi, %	102.0	40.7	90.4	27.9	14,3
Ekonomik Büyüme, %	-3.4	6.6	-6.0	6.4	5,6
Kamu Giderleri Artış Oranı, %	137.5	66.1	66.6	42.5	22.7
Göstergelere İlişkin Rasyolar					
	Enflasyon Oranı, %	İşsizlik Oranı, %	Geniş Para Arzı Büyümesi, %	Ekonomik Büyüme, %	Kamu Giderleri Artış Oranı, %
EY	45.0	10.4	27.9	6.4	42.5
NEY	58.1	7.5	77.7	-0.9	90.1
RASYO	0.8	1.4	0.4	-7.1	0.5
WYA	51.5	8.9	52.8	2.8	66.3

Kaynak: <https://databank.worldbank.org/> www.sbb.gov.tr/

Ek Tablo incelendiğinde enflasyon oranı verileri, seçim yılı ve önceki yıl ile seçim yılı sonrasında düşüş eğilimindedir. Bu ise enflasyon oranı konusunda seçim çevrimlerinin görülmemekte olduğunu gösterir. Enflasyon oranı rasyosu (0,8) ise seçim çevrimi oluştuğunu göstermektedir.

İşsizlik oranı verileri seçim yılı öncesi artış göstermektedir. Seçim yılı ise bu artış devam etmektedir. İşsizlik oranındaki bu değişim seçim çevrimlerinin oluşmadığı anlamına gelmektedir. İşsizlik oranı rasyosu (1,4) ise seçim çevriminin oluşmadığının göstergesidir.

Geniş para arzı büyüme oranı seçim öncesi yılda artış eğilimi göstermiştir. Seçim yılı ise para arzı azalmıştır. Para arzındaki bu değişim seçim çevrimi olmadığına işaret etmektedir. Geniş para arzı büyüme rasyosu (0,4) ise seçim çevriminin oluşmadığı anlamına gelmektedir.

Ekonomik büyüme seçim yılı öncesi düşmüştür. Seçim yılı ise ekonomik büyüme oranı artmıştır. Seçim yılı sonrası düşüş gerçekleşmektedir. Ekonomik büyümedeki değişim seçim çevrimlerinin varlığına işaret etmektedir. Ekonomik büyüme rasyosu (-7,1) ise seçim çevriminin oluşmadığını göstermektedir.

Kamu giderleri artış oranı, seçim yılı öncesi artış gerçekleşmiştir. Seçim yılı ve sonraki yılda düşüş eğilimi devam etmiştir. Kamu giderlerindeki bu değişim seçim çevrimi oluşmadığı anlamına gelmektedir. Kamu giderleri artış oranı rasyosu (0,5) ise seçim çevriminin oluşmadığını göstermektedir.